

УДК 637.7

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ХІ НАРАДУ «ГРИЗУНИ І СЕРЕДОВИЩЕ» У м. МИШКІН (2008)

Зоя Селюніна

Чорноморський біосферний заповідник НАН України (м. Гола Пристань, Україна)

Адреса для зв'язку: З. Селюніна; Чорноморський біосферний заповідник, вул. Лермонтова 1, м. Гола Пристань, Херсонська обл., 75600 Україна; e-mail: scirtopoda@gmail.com

Information about XI conference "Rodents & Spatium" in Myshkin city (2008). — Selyunina Z. — The XI conference "Rodens and Spatium" took place in Myshkin of Yaroslavl region on July, 24–28th, 2008. About 170 participants from 26 countries were present at conference. Abstracts of reports and the list of participants are published in the proceedings of the conference. It is necessary to note a fine reception organized for all the participants of this conference.

Key words: theriology, rodentology, international conference, Myshkin.

Конференції циклу «Rodens et Spatium» проходять кожні два роки. Перші три проходили у Франції, в м. Ліон, всі подальші — в різних містах і країнах: 1987 (Ліон, Франція, 5–6 березня), 1989 (Ліон, Франція, 2–4 березня), 1991 (Ліон, Франція, 6–8 березня), 1993 (Миколайки, Польща, травень), 1995 (Рабат, Марокко, 20–24 березня), 1998 (Акко, Ізраїль), 2000 (Чеське Будейовіце, Чеська Республіка), 2002 (Лувен-ла-Нев, Бельгія, 22–26 липня), 2004 (Льоблін, Польща, 12–16 липня), 2006 (Парма, Італія, 24–28 липня), 2008 (Мишкін, РФ, 24–28 липня). Автор цього звіту взяв участь у останній 11-й конференції в м. Мишкін.

Мишкін — крихітне старе містечко на теренах Ярославської області. Місто Мишкін розташоване на високому березі р. Волга і оточене живописними пейзажами. На гербі міста — два горизонтальні поля: у верхньому — ведмідь з сокирою (герб Ярославля), в нижньому — миша (рис. 1). Попри те, що це містечко — одне з найменших в Росії (6000 жителів), в Мишкіні є 10 музеїв, включаючи єдиний у світі «Музей Миші» і музей «Російські Валянки». 2008 рік — рік Пацюка за Східним календарем. Муніципалітет м. Мишкін оголосив 2009 рік «Фестивальним Роком м. Мишкін». Його назва жартома інтерпретується городянами як «Світова столиця мишей». Тому це місто стало якнайкращим місцем для проведення наради родентологів. За емблему наради обрано емблему Музею Валянок (рис. 2 та 3).

Нараду 2008 р. було присвячено питанням біології гризунів. На конференції були присутні близько 170 учасників з 26 країн. Наукова програма включала практично всі напрями вивчення гризунів: «Екологія угруповань і екологія популяції»; «Поведінка, поведінкова екологія і комунікація»; «Філогеографія, філогенетика і систематика»; «Морфологія і палеонтологія»; «Фізіологія»; «Паразитологія і прикладна екологія. Менеджмент». Працювали круглі столи: «Хатня миша: систематика, генетика, екологія і поведінка» (організатор Є. Котенкова); «Гризуни водно-болотних угідь: екологія, різноманітність, збереження» (організатор Дж. Глайвікз); «Екологія *Hanta virus* в Палеарктиці» (організатор Х. Енттонен).

Найбільш актуальною була тематика екології, філогенетики і систематики. У екологічному блоці розглядали питання зв'язку фенології гризунів з погодними умовами, міжвидові взаємини гризунів з хижаками та їхніми харчовими конкурентами. Роботи російських колег вирізнялися широким використанням різних математичних методів обробки результатів і математичного моделювання.

Рис. 1. Герб м. Мишкін.

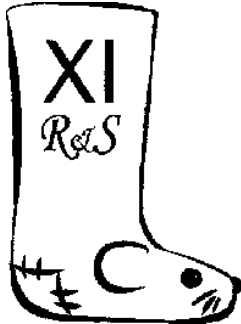

Рис. 2. Емблема наради.

Рис. 3. Експонат з Музею Валянок.

Найнасиченішою виявилася секція «Філогеографія, філогенетика і систематика» (близько 50 доповідей). Багато з цих доповідей було присвячено використанню генетичного методу досліджень для вирішення питань географічного розповсюдження підвидів, гібридних зон, в першу чергу у *Mus m. musculus* та *M. m. domesticus*, у роді *Microtus*. Велику частину доповідей на цій секції склали виступи польських, турецьких і російських колег.

Серед праць, присвячених поведінці (26 доповідей), найцікавішими, на мій погляд, були доповіді, присвячені порівнянню поведінкових реакцій видів *Mus musculus* і *M. spicilegus* (Є. Котенкова, Росія, А. Мунтяну, Молдова). У секції «Фізіологія» переважали роботи молодих російських дослідників (21 доповідь, переважно стендові) щодо індикації стану гризунів на основі аналізу рідинних фракцій організму. Найменшою була секція «Морфологія і палеонтологія» (14 доповідей). Слід відзначити доповідь японських теріологів «Морфологічні зміни в черепі у периферійних острівних поселеннях *Apodemus speciosus*».

Найбільша кількість учасників була з Російської Федерації, зокрема з Москви, Санкт-Петербургу, Новосибірська, Катеринбургу, Владивостоку. Серед них — голова Російського теріологічного товариства академік В. Большаков, секретар цього товариства Т. Дмитрієва, Є. Карасьова, В. Громов, І. Карташева, В. Роговин, А. Варшавський та ін. Делегація Ізраїлю складалася з колишніх росіян — Г. Шенброта, Б. Краснова, Є. Іваницької. Польську делегацію очолювала Е. Овадовська (Польська АН). На жаль, на нараді не було учасників з колишніх союзних республік, хоча матеріали подавали колеги з Молдови, Латвії, Литви. Україну представляли три зоологи: З. Селюніна (Чорноморський біосферний заповідник) з доповіддю «Динаміка чисельності зимосплящих мікротаммалій», Г. Зайцева (Інститут екології Карпат) з доповіддю «Біоценотичні зв'язки деревних гризунів в лісових екосистемах Кам'янецького Придністров'я», К. Рентюк (Таврійський державний агротехнічний університет) з доповіддю «Гризуні водно-болотних угідь Азовського моря на початку 21 століття».

Тези доповідей і список учасників опубліковано у збірці матеріалів наради. У збірці — 180 тез повідомлень, упорядкованих у 6 розділів (шукайте у електронному вигляді в бібліотеці сайту Теріошколи або питайте у автора цього повідомлення). Офіційна веб-сторінка цієї конференції: <http://www.sevin.ru/rodensetspatium/index.html>.

Важливо відзначити прекрасний прийом, організований для учасників конференції владою м. Мишкін та м. Ярославля. Насичена культурна програма наради включала екскурсії до музеїв міста, екскурсію в м. Ярославль, пікнік «Волзька юшка» з незабутніми національними забавами, піснями, танцями.

Наступну XII конференцію «Rodens et Spatium» буде проведено 19–23 липня 2010 р. в Туреччині, в м. Зонгулдаці на узбережжі Чорного моря.